

НОВЕЛИ У ВИКОНАЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ УКРАЇНИ

Доповідач: Коробов В. студент групи ю-84, СумДУ

Науковий керівник: Сайко Л.Ю., ст.викладач кафедри права

Необхідність істотного підвищення ефективності виконавчого провадження в Україні та скорочення термінів виконання рішень назріла давно.

4 листопада 2010 року був прийнятий Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про виконавче провадження та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення процедури примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб)». Цей закон був опублікований 8 грудня 2010 року і набув чинності 8 березня 2011 року.

Новою редакцією закону змінюється роль боржника у виконавчому провадженні.

Що стосується новел у виконавчому провадженні, які закріплені в законі нової редакції, то вони знайшли своє відображення у багатьох положеннях даного нормативного акту.

Так у новій редакції закону змінено його структуру та зведені деякі норми в єдині, що раніше не мало такого законодавчого закріплення і саме це зумовлює зручність в застосуванні даного законодавчого акту, так можна навести приклад таких зведених норм в статті 11 даного закону, де закріплені права та обов'язки державного виконавця. Дане положення закону було істотно розширене в новій редакції. Статтею передбачено нові додаткові права державних виконавців чого раніше не було у попередньому законі до них слід віднести:

- пряме закріплення в законі права державного виконавця у разі ухилення боржника від виконання рішення суду звертатися до суду за встановленням тимчасового обмеження на право виїзду боржника - фізичної особи або керівника боржника - юридичної особи за межі України до виконання рішення.

Крім цього сприяти виконанню судових рішень будуть і інші розширені повноваження судових виконавців, зокрема, їм надано право:

- отримувати від органів, установ, організацій та посадових осіб конфіденційну інформацію, необхідну для проведення виконавчих дій (п. 3 ч. 3 ст. 11 нового Закону) [1];
- звертатися до органу (посадової особи), який видав виконавчий документ, за роз'ясненням його змісту (п. 9 ч. 3 ст. 11 нового Закону);

Серед найбільш важливих новел нової редакції закону в частині повноважень державних виконавців слід виділити і право безпосереднього доступу до баз даних та реєстрів, у тому числі електронних, що містить інформацію про боржників, їх майно та кошти (ст. 5 нового Закону).

У новій редакції закону передбачено нові вимоги до виконавчого документа, які закріплені в ст. 18 Закону України «Про виконавче провадження»:

- у разі якщо рішення постановлено на користь кількох позивачів або проти кількох відповідачів, а також якщо присуджене майно перебуває в кількох місцях, у виконавчому документі вказується тільки один боржник і лише один стягувач, при цьому також вказується, що рішення виконується в якійсь частині або ж стягнення проводиться солідарно.
- виконавчий документ дійсний за умови, що він скріплюється гербовою печаткою установи, якою видано, у разі коли законодавством передбачено наявність такої гербової печатки у такій установі.

У зв'язку з вищевикладеними обставинами нововведення не могли не змінити процедури відкриття виконавчого провадження, так перш за все на що необхідно звернути увагу - термін для пред'явлення виконавчого документу на виконання до органів Державної Виконавчої Служби скорочено з трьох до одного року, а це в свою чергу зумовить більш швидке виконання рішень та зменшить навантаження на державних виконавців, чим буде сприяти реалізації принципу оперативності виконання рішень.

Серед нововведень, внесених до процедури відкриття виконавчого провадження, слід зазначити, що стягувач у заяві про відкриття провадження може вказувати відомості, що можуть сприяти виконанню рішення, наприклад, рахунки боржника, місцезнаходження майна тощо таке положення міститься в ст. 19 нового закону.

У разі пред'явлення до виконання виконавчого документа, коли у справі застосовувалися заходи щодо забезпечення позову, необхідно пред'явити копії документів, що підтверджують виконання ухвали суду про забезпечення позову.

Істотні новели проявляються у самій процедурі виконанні судових рішень органами державної виконавчої служби, так перш за все необхідно сказати, що згідно з новим законом на сторін виконавчого провадження покладено обов'язок протягом 3 днів письмово повідомити державного виконавця про повне або часткове самостійне виконання рішення боржником відповідно до ч. 5 ст. 12 закону нової редакції.

Раніше при відкритті провадження арешт накладався тільки на майно боржника, відтепер при відкритті виконавчого провадження державний виконавець має право накласти арешт не тільки на майно боржника, а й на його кошти [3].

Відповідно до закону нової редакції державний виконавець зобов'язаний розпочати примусове виконання рішення на наступний робочий день після закінчення терміну, наданого боржнику для самостійного виконання рішення, якщо боржником не буде надано в ці терміни документального підтвердження повного виконання рішення.

Зміни торкнулися грошової оцінки арештованого майна. Зокрема, згідно зі ст. 58 нового закону ці зміни полягають у наступному:

- введено нове поняття «визначення вартості майна», що проводиться державним виконавцем, в минулій редакції закону встановлювалося чітке обмеження, щодо оцінки майна державним виконавцем, а саме він мав право оцінювати майно вартістю лише до ста неоподаткованих мінімумів доходів громадян. У зв'язку з внесенням змін, повноваження державного виконавця значно розширилися в цій сфері, тоді як «оцінка майна» здійснюється суб'єктом оціночної діяльності - суб'єктом господарювання;

- сторони отримали право подати державному виконавцю протягом 10 днів заперечення про результати визначення вартості майна або оцінки майна; при цьому держвиконавець зобов'язаний призначити рецензування звіту про оцінку майна з покладанням витрат на сторону, яка подала заперечення;

- звіт про оцінку дійсний протягом 6 місяців, після чого оцінка проводиться повторно.

Необхідно також звернути увагу на зміни в порядку реалізації майна. У нову редакцію повернена реалізація майна на комісійних умовах, яка була передбачена в першій редакції цього закону, але згодом це положення було з нього виключено.

Відтепер на комісійних умовах реалізується майно, вартість якого не перевищує 150 НМДГ (2550 грн.), товари побутового вжитку, інше рухоме майно (якщо стягувач не проти). Причому, на відміну від старої редакції закону, нова його редакція не передбачає реалізацію майна через спеціалізовані організації, залучені на конкурсній основі [2].

Новим законом також встановлено, що якщо майно не продано протягом 2 місяців воно може бути знижене у вартості протягом 10 днів, але не більше ніж на 30%. Повторна уцінка не повинна перевищувати 50% початкової вартості майна.

Нереалізоване майно буде передаватися стягувачу в рахунок погашення боргу за первісною вартістю.

Крім зазначених змін в процедурі виконання рішень передбачені й інші новели, щодо самого процесу виконавчого провадження.

Також слід звернути увагу на те що, змінився розмір виконавчого збору та розмір штрафів, які державний виконавець має право накладати, так в новій редакції закону передбачено, що виконавчий збір, що стягується з боржників при виконанні рішень немайнового характеру збільшено для фізичних осіб з 20 до 40 (з 340 до 680 грн.) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а для юридичних осіб - з 50 до 80 (з 850 до 1360 грн.).

Розміри штрафів, які державний виконавець накладає у разі невиконання рішення, що зобов'язує боржника виконати певні дії, а також рішення про поновлення на роботі також збільшені. З моменту вступу в силу нової редакції закону для фізичних осіб розмір штрафу за такі дії (чи, радше, бездіяльність) складе від 10 до 20 (від 170 до 340 грн.), для посадових осіб

- від 20 до 40 (від 340 до 680 грн.), а для юридичних осіб відповідно від 40 до 60 (від 680 до 1020 грн.) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [3].

Важливо зазначити, що зміни не могли обійти стороною й процес оскарження дій (бездіяльності) державного виконавця, новим законом боржника позбавили права адміністративного оскарження рішень, дій або бездіяльності державного виконавця, тобто оскарження в органах Державної Виконавчої Служби. За боржником збереглося лише право судового оскарження.

Раніше, звертаючись зі скаргами практично по всій вертикалі органів Державної Виконавчої Служби, боржник міг тягнути час і відкладати термін примусового виконання судового рішення в часі. Тепер же боржник зможе оскаржити вищевказані дії або рішення виключно в судовому порядку і що є важливим, подача скарги до суду не буде призупиняти примусове виконання рішення.

Стягувач і інші учасники виконавчого провадження (крім боржника) можуть оскаржити рішення, дії або бездіяльність посадових осіб Державної Виконавчої Служби не лише начальнику відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець, або до суду, але і керівникові відповідного органу Державної Виконавчої Служби вищого рівня таке положення міститься в ст. 82 нового закону.

У цілому новою редакцією Закону України «Про виконавче провадження» удосконалено положення старого закону, що, безумовно, є позитивним моментом. Незважаючи на те, що деякі положення нового закону недосконалі, вимагають «обкатки» під час практичного застосування з можливою подальшою зміною норм, він все ж таки більш чітко закріпив повноваження державних виконавців, конкретизував багато інших положень, що буде сприяти поліпшенню ситуації в питанні виконання судових та інших рішень.

Список використаних джерел :

1. «Про внесення змін до Закону України «Про виконавче провадження та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення процедури примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб)» Закон України// Офіційний вісник України від 20.12.2010 - 2010 р., № 95, стор. 9, ст. 3373.

2. Виконавче провадження змінено/ [Електронний ресурс]. Ярослав Левкун // Газета по-надвірнянськи. Режим доступу: <http://volya.if.ua/2010/12/vykonavche-provadhennya-zmineno/>

3. Зміни до виконавчого провадження/[Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://newlaw.com.ua/2011/02/zmini-do-vikonavchogo-provadhennya-zakon-n-2677-vi%C2%A0/#more-1811>